

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Hrvatska in personalna unija.

Iz Hrvatskega 1. apr.

(Izv. dopis.)

Politika ogersk. drž. zbora, ogerskih državnikov in ogerskega javnega mnenja dela odločno, in reči se mora, da tudi uspešno, na razrušenje z Avstrijo leta 1867. sklopljenega poravnjanja ali „ausgleicha“ in vsled tega na uvedbo personalne unije na mesto sedanega dualizma. Ta ideja se je enkrat na Ogorskem obudila, to je faktum, napreduje in se ne bo preje ulegla, predno svoj cilj ne doseže. Uvedbo personalne unije je danes samo še vprašanje prejšnjega ali poznejšega časa! Kaj bo druga stranka, Avstrija namreč, na to porekla, na to se niti ne misli. — Vpraša se pa: kakšno pozicijo bomo mi Hrvati nasproti uvedbi se imajočej personalnej uniji zavzeli? Ali bomo do težnjo podpirali, ali se njej upirali?

Prigodom sklepanja „ausgleicha“ leta 1867 mi Hrvati nismo kot sodelujoči faktor v posvetovanju poklicani bili. In tudi pozneje nas Magjari niso vprašali: ali smo s to pogodbo zadovoljni, ali ne? Nam se je ta „ausgleich“ simpliciter na znanje in ravnanje priobčil. Naša narodna stranka postavila se je s prva proti temu državnemu paktu v bran. Pozneje ga je pa vendar iz oportunitete pripoznala. Pri uvedbi personalne unije se pa mi Hrvati ne bomo enostavno memočili mogli. Tudi mi bomo vprašani, ali hočemo ali nečemo? In v tem slučaju bo treba, da si stalno pozicijo postavimo. — Našo politiko bodo v tem vprašanju ravnale naše koristi. Mi se bomo za personalno

unijo potezali, če bomo spoznali, da so v njej naše koristi bolj varovane, nego v realnej uniji. Nasprotno se pa bomo protivili uvedbi personalne unije, če bomo uvideli, da bi utegnili našim koristim škodovati. — Ker vprašanje uvedbe personalne unije še nij za celo dnevno vprašanje postalo, tudi še nismo pretehtali, na kateri strani naše večje koristi stoje: ali v personalnej, ali realnej uniji z Avstrijo? Naše javno mnenje se v tem vprašanju še nij izjavilo, naše časopisje ta predmet še nij razpravljalo, naši narodni vodji se v njem še nij izrazili. Konstatirati bi se pa upal, da avstrijska stranka pri nas, ki personalno unijo perhoreseira, nij ravno slaba. Ta stranka je pri nas danes sicer še latentna, bi se pa v odločilnem trenutku gotovo na živo protidelovanje prebudila. — V slučaju — ki je zelo verjeten — da namreč mi v realnej uniji z Avstrijo naše koristi bolj varovane spoznamo, nego v personalnej uniji, v tem slučaju bo naša politika z ogersko politiko, ravno tako na vs križ prišla, kakor leta 1848 in 1849, ko je tako rekoč za ravno isto stvar šlo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. aprila.

Volitna reforma je danes sankcionirana od cesarja! Tako se nam telegrafično iz Dunaja poroča! —

Državni zbor je sprejel postavbo o železnici Splet — Knin. Trgovinski minister je pri tej priliki objavil, da je ogerska vlada pripravljena, dalmatinsko železnico zvezati s

karlovsko-reško. Stroški za zidanje bodo znašali 22,900.000 gld. in bode država porok za 5% obresti tega kapitala. Potem se je obravnavala postava o posilnem legaliziranju. Pred dvema letoma je bil državni zbor zato, da se mora vsak podpis na notarijskih pismih po dveh pričah legalizovati. Zoper to odločbo so prišle od vseh strani pritožbe tako, da je državni zbor postavbo, katero je ravnokar bil sklenil, zopet moral spremeniti. To nam dokazuje, s katero nepremišljeno hitrostjo se pri nas postave kujejo, brez obzira na prave ljudske potrebe. Posilno legaliziranje se terja v prihodnje samo od nekaterih pisem, navadno pa ne.

Nov **dalmatinski** list in posebno tiskarnico zanj, mislijo ustanoviti Danilo in tovariši, kakor ve „Narodni list“ povedati. Naslov mu bode „Zemljak“, zapopadek dunajsko-židovsko ustavoverstvo. V Zadru misli ti možje izlagati to kukavično jajce. Kapital hote po delnicah po 50 gl. med rodoljubi (!) skupaj spraviti. Radi bi poznali one dalmatinsko-slovanske rodoljube, kateri bi bili pripravljene, za Danilov list le en penec dati. Pa tudi ne bode treba podpornikov rodoljubov; čemu bi bil dispozicijski fond, če ne za mazanje škripavih koles takih zvestih ustavakov, kakoršen je pop Danilo postal.

Delegacije imajo danes svojo prvo sejo. Češki in slovenski narod nij v njih zastopan. Letos so na Dunaji zbrane. Med predlogi za delegacije so proračuni treh skupnih ministrov za tekoče leto, računski sklepi za 1871, rudeča knjiga in sistemiziranje plač skupnih uradnikov. Poljski poslanci se bodo popolnem ignorirali in v nobeden odsek volili. Debat menda ne bode posebnih, ker so ministri že zanaprej na svoje verne pritiskali, da se mirno udajo v ministerske predloge.

Vnanje države.

Kdo je začetek političnega **panslavizma**? Potem naslovom prinaša praška „Politik“ članek, v katerem pravi, da so

Listek.

O zarudenju lica.

Lehko bi se nad Darwinom jezili, da je zarudenje, to najbolj poetično vseh prikaznij na človeškem lici tudi v obsežje suhoparnih preiskavanj vzel. „Rudečiča je nasledek oslabljenja mišičnatih mest malih cipel, po katerih se najtanjše cevi s krvjo napolnujejo, in to je zopet odvisno od tega, da se dotični središčni deli, kateri cevi gibljejo, ganejo.“ Kako priprosto, kako filistejsko se glasi ta izjava nasproti „sladkemu“, „ljubeznjivemu“, „nežnemu“, „mikalnemu“ zarudenju, katero naši pesniki opisujejo, in skoraj bi utegnili biti prepričani, da je prav za prav vendar pesništvo, ki je zadovoljno z dejanskimi rečmi in z veseljem nad jimi, veliko više staviti, nego suhoparno znanstveno preiskavanje, katero skuša priti samo do dna vsaki reči, ter jo s tem vsake poezije oropa in končno vendar mora sama priznati, da kljub temu onesvečevanju nij niti za las prišla

dalje. Vendar proti temu se ne da boriti, in zatorej plujmo tudi mi rajše tje, kamor nas veter žene.

Po mnogoterih, od Darwina nabranih datah je precej dokazano, da je zarudenje vsem človeškim plemenom lastna zmožnost, če tudi ne zarude vsa tako lahko, kakor mi. Tako so na primer pri Kitajcih, Avstralcih in Indijanih in zelo pri zamoreih rudečico opazovali, pri poslednjih vsakako le na progah, ki dalje časa bele ostanejo. Navadno je zarudenje tudi s posebnimi gibljaji in obrazi združeno. Pač vsakteri, ki je kedaj zarudel in si je bil tega v svesti, opazil je pri ostrem čuvstvu sramovanja na samem sebi povešene oči in nekako zbadajoče čutenje po celem telesu. Prvo utegne priti od tega, da smo si v svesti, ka je pazljivost nekoje osebe na nas obrnena, mi hočemo lice pred njo skriti, da bi v njem brati ne mogla. Zarudenje in posebno zarudenje vsled plašljivosti spiemlja vedno nekako zmedenje duha. Glede na to, pripoveda nam Darwin mično zgodnico. Napravili so na čast nekega neizmerno pla-

hega moža majhen obed. Ko je on vstal, da bi se zahvalil, povedal je svoj govor, ki se ga je bil seveda na pamet učil, med tem popolnem molčič in niti da bi bil le eno samo besedo glasno izgovoril. Pri tem pa je z rokami mahal, kakor da bi bil govoril, z veliko živahnostjo. Ko so njegovi prijatelji zapazili, kako reč stoji, ploskali so glasno dozdevni zgovornosti, kakor hitro je njegovo kretanje prenehljaj naznanjalo, in mož še opazil nij, da je celi čas premolčal. Nasproti je pozneje omenil prijatelju jako samozadostilno, kako misli, da je svojo reč zelo izvrstno dobro opravil. Uzrok tacega zmedenja je nedvomljivo v istinitem sočutji, koje se nahaja med naj tanjšimi krvnimi cevmi na površji glave in lica in med možganskimi. Kakor one v lici, napolnijo se te v možganih s krvjo, in jasen nasledek tega tiščenja krvi k možganom mora biti motenje v opravilih.

Glede dušnega stanja, katero zarudenje uzročuje, je pač pred vsem plašljivost, ki je v stanu, človeku krv gnati v lice. Dozdeva

vzbudili panslavizem baš Nemci s svojo preširnostjo. Knez Bizmark je hotel oblast Nemčije razširiti, zategadel je tlačil Slované v Poznanju, intrigradil po svojem poslancu Keudelu v Carigradu, ter podpiral avstrijske prusake. To je zbudilo naraven odpor pri Slovanih, ki težijo povsodi po združenji, da se ubranijo navalu germanstva. Rusija bode po Bismarkovih nakanah primorana, da postane središče in podpora vseh Slovanov, Slovani pa bodo primorani, opirati se na Rusijo, ako hočejo ohraniti svojo narodnost. Tako se bode napravili proti nemški vsega-mogočnosti v Evropi dve mogočne zveze; zveza narodov romanskih, ki se bode uresničila kljub vsem berolinskim intrigam in pa zveza Slovanov, katere vsa zvičajnost berolinskega kancelarja ne bode v stanu zabraniti, ker je podlaga njena ravno dandenes toliko imenovani boj za obstanek.

Francoska vlada je poslala vojakov na špansko mejo, da bodo zabranili prehanje Karlistov čez mejo. Francoski poveljnik v dolnjih Pirenejah, general Elio, je dobil ukaz od vlade, da ostro postopa proti Karlistom. Francoski monarhisti jih pa še vedno skrivaje podpirajo, ker upajo, da bi prišli tudi na Francoskem zopet k moči, ako bi se jim posrečilo, povzdigniti na Španskem zopet prekucenjeni prestol Burbonov. Pa sedaj ne bodo mogli mnogo več storiti. — Narodna skupščina se še posvetuje o postavi zaradi organizacije mestne vlade v Lijonu. Monarhisti bi radi vzeli republikanskemu mestu samostojno županijo, ter mu vsilili vladnega prefekta. Se ve da bodo poslanci levice nasprotovali postavi, a ker v francoski narodni skupščini sedaj odločuje desno središče, ki gre vedno z vlado, je vse odvisno od tega, kako se bo vlada odločila v tej zadevi. Vlada pa še nij izrekla svojega mnenja.

Na **Pruskem** se izjave proti novim cerkvenim postavam vedno množe, katoličani in protestantje so v tem edini. Nasprotovanje je tako hudo, da protestantska duhovščina v Kaminu in Schivelbeinu, pomorskih mestih, še cerkev nij hotela odpreti na dan cesarjevega godu, nikar pa da bi bila opravljala zanj navadno slovesno duhovno opravilo. Enako se tudi katoliški duhovni v renski Prusiji nijso hoteli udeleževati slavnosti na dan cesarjevega godu. Iz Hanovera je do 700 protestantskih duhovnov poslalo peticijo do cesarja v tej zadevi. Pravosodni ministri nemških držav se bodo sešli v Berolinu, da se dogovore zaradi naprave najvišje državne sodnije za celo Nemčijo. Saksonska in virtemberska vlada ste baje nagnjeni tej misli, bavarska pa neki hudo

se, da je ona odvisna od čutljivosti za mnenje drugih in, kakor Darwin pravi, sosebnost naši vnanji podobi. Samo že zavest, nekaj posebnega ali tudi le novega na obleki imeti, je zadosta, da bode plašljiv človek celo nestrpljivo boječ. Vsak, ki je kedaj kak javni zbor nagovoril, ve se spominjati na hudo utripanje srca, vročino v lici, sploh na vse one prikazni, ki so gotovo znamenja tako imenovanega „lampenfieber“?

Čudno je, da zelo ponosni ljudje morejo jako boječi biti. To utegne priti od tega, da prav posebno veliko na mnenje drugih drže in si zaradi tega v nobeni reči nečejo nič oddati. Precej dokazani resnici, da plašljivost na čisljanji samega sebe visi, dostavlja Darwin dokaz, da imajo oni prav, ki pravijo, ka mladim ljudem nič več ne škoduje, kakor če so vedno zaradi svojih čutil opazovani, vidé, da se njih lice preiskuje in vedó, da se jim stopnja občutljivosti po čujočem očesu neusmiljenega opazovalca meri.

Pod silo naravnega preiskavanja ne morejo na nič družega misliti, kakor na to, da jih gledajo, in nič čutiti, kot sramežljivost in

nasprotuje, ker bi rada obdržala vsaj nekoliko svoje nekdanje samostalnosti.

Stanje **italijanskega** ministerstva je vedno težavneje. Mnogi, ki vidijo vsled spremenjenih političnih odnošajev vsaktere nevarnosti nastajati za Italijo, nijso zadovoljni z njim, ker vsled slabih financ neče dovoljiti velicih svot za močno armado, katero bi radi imeli. Slabo stanje ital. denarstva je nasledek večletnega šlendrijana v državnem gospodarstvu. Trebalo bi marsikaj potrebiti posebno pri uradništvu, pa tudi drugod. Ministerstvo Lanca se mora tu pokoriti še tudi za grehe svojih sprednikov. — Odsek ital. državnega zbora, ki je bil voljen, da izdela postavo zaradi cerkvenih korporacij, predlaga zbornici, da naj jih dobro v prihodnje oskrbuje država. Ustavi vnanjih narodov pa ostanejo pod dosedanjim oskrbništvom. Poslanec Broglio je v zbornici interpeliral vlado zaradi prepira, ki se je dogodil preteklo nedeljo v jezuitovski cerkvi. Govornik graje zlorabo govorniške prostosti, ter pravi, da vera nema s hudimi govori zoper domovino in njene naprave ničesar opraviti. Stvar je politična, ter kali le javni mir. Vendar se pa ne sme trpeti, da bi si narod sam v tej zadevi pravico delal. Minister pravosodja izreče na to, da bode proti vsakemu varoval postavo. Omenjene stvari ne bode dalje pojasnoval ker so dotični že opravljeni. Broglio je stem odgovorom zadovoljen.

V **Švicí** je odstavljeni genovski vikar Mermillod protestiral proti novi genevski postavi, po kateri volijo občani svoje duhovne sami. Podpisal je kot apostolski vikar, a vlada mu je poslala protest nazaj, pod naslovom „škoč in partibus infidelium“. Francoskim monarhičnim listom a la Liberté, Figaro in Paris Journal, ki so zabavljali čez Švicarje, ter jih imenovali „fabrikante tabačnic“ odgovarja ciriški list: „To je ono prodano časnikarstvo brez časti, ki v blatu brba, da ometava ž njim poštene ljudi. A trezni švicarski narod se za take nesramnosti ne zmeni.“

V **angleškem** parlamentu je Lord Enfield naznanil, da se vlada še vedno pogaja z vnanjimi državami zaradi prevoznine čez sueški kanal. Angleži nijso zadovoljni s tem, da bi to odločevala družba, katere lastnina je kanal sedaj. Poročilo finančnega ministra naznanja, da so v letu 1872—73 znašali državni dohodki 76,608.770 funtov šterlingov, 1,900,456 več, nego prejšnje leto.

Dopisi.

Iz Toplice na Dolenjskem 1. aprila [Izv. dop.] Dasi ravno imamo pri nas dosta

strah. In ali je tako siljenje k vednemu opazovanju samega sebe koristno, je zelo dvomljivo.

Tudi krivda mogočno vzbuja rudečico, vendar nij krivda samá, ampak pred ko ne le misel, da nas drugi za krive držé. Le tako se nam da razjasniti, zakaj nas pogosto rudečica močno oblije, ako nas kake pregrehe dolže, ki je nikdar storili nijsmo. In kako pogosto so smatrali zadrego kake osebe kot dokaz, da je kriva!

Moremo li tudi v temoti zarudeti? — Ako smemo vročino v licu za vednega spremeljevalca zarudjenja imeti, je to nedvomljivo. Nemamo se v temi nikakor bati, da kdo naše lice opazuje in torej se ta resnica le po navadi razjasniti da. Mi smo se navadili, pod gotovimi okolnostimi pri luči zarudeti, nasledek te privade je, da zarudimo tudi v temoti.

Kar se fizijologičnega gajanja pri zarudjenji tiče, meni Darwin, da ostro na en del telesa obrneno opazovanje navadno in kreplilno skrčevanje malih cipel tega dela motiti more.

pritožeb in dosta pomanjkljivosti v županijskih, farskih in drugih rečeh, vendar z veseljem moremo reči, da slovensko narodno čutje se oživlja čedalje bolj in reči smemo, da če so vsi okraji taki kot naš, ne bodo nemški Auerspergi in vsi drugi v našo deželo privandrani Nemci in nemškutarji nič opravili, ako nam začno tuje nemške poslance siliti. — Dokaz vzbujene ljubezni do domače stvari so dali tudi Topličani ob priliki, ko so Novomeščani nabirali za narodni dom. Topličani so radi dārovali lesá za to poslopje, posebno smrek, ki so že večjidel tudi posekane. Vsi so dali radi in z veseljem. — Ravno tako se je tudi slovenska peticija tukaj pridno in rado podpisavala, da si so samo priprosti ljudje za njo agitirali in se zlasti g. župnik in njegov kaplan in učitelj ne brigajo za narodno stvar čisto nič. Kedar bi bili že lahko imeli kako narodno društvo, ako bi imeli kakega izobraženega človeka, da bi se podstopil in kaj na to delal. A župnik pravi da nema časa, da je truden če že s prižnice pride. Pač je duhovni gospod truden za narodno delo, ne pa za lov na zajce, kjer ga zmirom najdeš. Sicer pa tako ne bere nobenega narodnega časopisa, temuč ustavaško-klerikalnega „Volksfreunda“, torej še naš nij.

Ravno tako smo z županstvom na slabem. Mislili smo, da bo novi župan, ki smo ga volili, kaj bolji od starega, a nij nič boljši. Žalostno je, da v Toplicah nemamo moža, ki bi bil zmožen in vseskozi dober za župana. Zdaj se dolgo debatira in vse zmešano, nazadnje se pa občinski odbor razide, in nobeden ne ve prav kaj in kako se je sklenilo, največkrat se pa nič ne sklenc. Največ preglavice dela našim občinskim možem, kako dolg bolnišnicam plačati, ki ga je stari župan pustil. To je prouzročilo že več burnih sej in debat, pri eni teh se je celo mati županja sama udeležila, z metlo podivša enega namestnika in dva odbornika po stopnicah doli od župana. To menda dovolj ilustrira naše občinsko razmerje.

Iz srednje Ipave 31. marca.

[Izv. dop.] (Shod pri Rebku in sadnokupčijsko akcijsko društvo.) Včeraj je bil shod pri Rebku mnogo obiskovan. Sešlo se je skupaj više nego 100 bližnjih posestnikov, da bi se pogovorili o tej velevažnej stvari, namreč o kupčiji z zgodnjim sadjem. Gosp. Rihard Dolenc ima prvi besedo o pomenu denašnjega shoda; potem nasvetuje, da naj se voli shodov predsednik ter ob enem nasvetuje g. dr. Lavriča, našega ljubljenege očeta (če ga tudi razporniki v Gorici še bolj črte) za predsednika. Vsi zbrani sprejmejo enoglasno ta nasvet. (Živio dr. Lavrič!) Na to se lepo zahvaljuje in da ima čast biti predsednik tudi v ekonomičnih zadevah, kajti do zdaj je predsedoval zmirom le na narodno-političnem polji. Potem da besedo g. R. Dolencu. Ta gospod poudarja, kako bi se moglo napraviti tako velikansko društvo, kakor je že imajo v južnem Tirolu, da bi lahko iz cele ipavske doline sādje izkupoválo ter tako prodajalo. Potem se zdaj eden, zdaj drugi za besedo oglašá; eden „pro“, drugi „contra“, tako, da se nazadnje kakor mali viharček uname. Na vse zadnje se sklenc to idejo za letos opustiti, ker je že tako prepozno, in take reči morajo čas imeti. Potem se na-

svetuje, da naj se izbere odbor 7. mož, koji bodo to idejo gojili za naprej, da reč ne zaspi; tako, če bog da in sreča junaška, bodemo imeli denes leto društvo gotovo. Le škoda je to, in žalibog krivda, da se nij gledalo pri izbiranju odbora na sposobnosti. Dve glavi sti v odboru, ki sti kapacitete v tej stroki, druge nam pa bo prihodnost pokazala. Toliko za zdaj. Vmes je tudi mož, ki nij še nikdar, odkar živi, do denes nobenega časnika, niti političnega niti gospodarstvenega, tem menj gospodarstvenih knjig bral; a vendar skrb bodi Vam prva gospodje moji, da do denes leto imate že društvo organizirano!

Iz Magjarskega koncem marca [Izv. dopis.] Znamenje časa je to, da kakor „Wand.“ piše, hrvatska kraljevska deputacija čuti potrebo, sporazumeti se z Ogri. Rekel sem Vam že poprej enkrat, kar ste tudi objavili, da Ogri čakajo, da bode v avstrijskem državnem zboru nova volilna postava sklenena, da bi potem s Hrvati razprave o sporazumljeni ložje zopet nadaljevali, ker brat „Švab“ jim že pot pripravlja do moralne presije za sedanje voditelje hrvatske narodne stranke. Nijsem se motil, kajti baš sedaj so se razprave na enkrat zopet pričele. Ne gledé na javno vedenje nekaterih potuhnjenih unijonistov, ki so s svojim obnašanjem zaupanje voditeljev narodne stranke vedeli si pridobiti, moram reči, da bodo omečeni voditelji poravnavo sprejeli. Če se tukaj tudi ne bode prokletstvo naroda, kakor pri Dalmatincih takoj pokazalo, hočem jaz že sedaj trditi, da se bode to kmalu zgodilo. Kdor vé in še denes v obče sliši, da bivšega bana Jelačića od stranij Ogerske zaničujejo in se mu posmehujejo, rekoč, da je stal z narodom, koji je bil leta 1848 in 1849 na strani krone, potem da so uporni Ogri bili kaznovani, in mimo tega zdaj milosti in nemilosti poslednjih prepuščeni, mora se res čuditi, da se še hrvatski poslanci nahajajo, ki gredó Ogrom na limance. Pisal sem Vam že popred, da se bode s sedanjimi voditelji narodne stranke sprava dognala, ker sem jaz in vsi, ki si Jugoslovane kot avtonomne želé, jih zdavnaj obsodil. Imamo glede države, kakor narodov trojne opozicije, namreč opozicije čestilakomnosti, opozicije iz maščevanja, in naposled take, ki so svoemu narodu odkritosrčno udane, njegov blagor želé in vsako bolečino živo čutijo.

V hrvatski kralj. deputaciji dozdeva se, da so — tudi nekoliko prve dve opozicije zastopane, ako se oziramo na antecedencije. Z eno besedo, zastopniki hrvatskega in srbskega naroda, ki je nad 800 let magjarske neprilike prenašati moral, še nijso stopili v akcijo. Vsled tega se bode zopet provizorij ustvaril, kateri bo najbrž za Hrvatsko zaželele nasledke imel. Narodna stranka drži se v Hrvatski pasivno in mirno gleda na daljno napačnost vlade in prizadevanje. Mi Slovenci bi inače še vsako opazko pustili, ako bi ne bili bratje jugoslovanskih narodov, da, večidel izmed nas je rojenih iz sosednje Hrvatske in Bosnije. Naše čuvstvo je pri tem ugajajući temveč razžaljeno, kolikor želimo, da mora naš jugoslovanski rod v vsakem oziru edinost si pridobiti, ako hočemo kedaj našim nas sovražečim protivnikom imponirati in kot narod štovani biti.

Domače stvari.

— (Sokolovski večer) bode v saboto 5. aprila v steklenem salonu ljubljanske čitalnice. Program je: 1. Berilo: „Zanimivosti in Ljubljani“. 2. Danici. Solo za bariton in štiroglasno spremljevanje. 3. Deklamacija. 4. Kuplet: „To videl slepec bo celo“. 5. Berilo: „Spomin na sokolske izlete“. 6. Ljubici. Čveterospev. Med posameznimi točkami svira godba c. k. 46. pešpolka vojvode Sachsen-Meiningen. Reditelja večera sta gg. Hugo Turk in Franc Drenik.

— (Iz Kamnika) se nam piše 3. aprila, da bode na cvetno nedeljo v čitalnici beseda, pri katerej se predstavlja: „Eno uro doktor!“ veseloigra v enem dejanji.

— (Grof Hohenwart na Kranjskem.) Iz Notranjskega se nam piše 1. aprila: V zadnjem času obiskuje grof Hohenwart prav pogosto svojo graščino Ravne, katere v prav prijetnem, pred burjo zavaranem kraju leži. Njegov posebni očigled na popraviljanje gospodarstvenih poslopij, popoljšanje vrtnarstva, daje sklepati, da ne skuša se graščine znebiti, temveč da ostane še dalje njeni posestnik. Včeraj je zopet odpotoval od tukaj k svoji družbini v Gradec.

— (Iz Ilirske Bistrice) se nam piše: Naš c. kr. okrajni paša Globočnik je obsodil vseskozi pošteno narodnega mladeniča Jožefa Potepana zavoljo tega, ker je peticijo proti direkt. volitvam podpisal, na 15 gl. globe ali 3 dni ječe. Ker oni mladenič rad kaj za narod potrpi, kličemo mu: bog ga živi!

— (Velik požar.) Iz Št. Petra se nam piše: Denes popoldne pogorelo je v Knežaku 14 hiš, dvanajst bilo jih je zavarovanih. Požar bi bil še veliko več končal, ako bi bližnji Zagorjani ne bili prihiteli gasiti. Kakor se sliši je neka kmetica ognjene saje v kuhinji nabrala in jih na gnoj nesla, od koder se je slamnata streha vnela. — Ogenj je moral strašen biti, kajti iz Il. Bistrice se nam piše med drugim: „Ravno ko to pišem, vidim strašen dim se plaziti čez Pivko.“

— (O goveji kugi na Kranjskem) se piše v „Novic.“ tako-le: Zatosila se je kuga po hrvaških bušah najpred v Praše poleg Mavčič, kjer je poginilo dvoje goved in se jih je moralo pobiti potem 9 bolnih in 15 še na videz zdravih enemu gospodarju; pozneje se je zanesla kuga iz hlevá tega gospodarja še v hlev sosedov. Iz Praš je ostalih 5 buš lastnik gnal v Kranj na sejm in kupec iz Rajble na Koroškem jih je ondi postavil v neki hlev, kjer je po njih okuženo domače govedo kmalu potem zbolelo in poginilo. Komisija je tu dala 14 deloma bolnih deloma zdravih goved pobiti. Iz tega hleva je prišla ena krava na Klanec poleg Kranja, ki je menda že tudi poginila. Na sejmu v Kranji 10. sušča je neki kajžar iz Smelednika kupil kravo, ki je 28. dne t. m. bolna pobita bila in komisija je istemu kajžarju potem dala še dvoje goved pobiti. Omenjenih 5 buš je gori omenjeni korošk kupec iz Rajble na sejmi v Kranji kupljenih po gorenjski železnici peljal na Koroško; nij še znano, kako, ali znano je to, da v Ratečah na Gorenjskem in v Rovtah blizu Trbiža se je tudi vnela kuga. Bati se je, da iz sejma kranjskega ne bi se bila od onih 5 buš zatosila še kam drugam po živini, ki je v dotiki bila z bušami. — Tudi najnever-

niši Tomaži zdaj sami vidijo, kako strašno nalezljiva je ta bolezen, za katero nij po celem svetu nobenega zdravila znanega kakor za človeško kugo ne. Vsa ta kuga pa se širi le po nalezbi. Gotovo se obvaruje gospodar, kateri svojo živino, pa ljudi, ki jej strežejo tako zapre v svoji hiši, da za čas kuge ne pridejo ne z drugo živino, ne z ljudmi v dotiko. To je edina, pa prav gotova pomoč. Zato zapoveduje postava, da se iz začetka kar brž pobije vsa kužna živina in taka, ki je bila s kužno v dotiki (za pobito dobi lastnik odškodovanje iz cesarske kase, če nij sam kaj kriv); zato se vpelje zaprtija, zato se prepovedó živinski sejmi, zato druge dežele iz kužne dežele ne pusté ne živine ne kaj drugega v svojo deželo drugač kakor po železnici in s spričali od zdravstvene komisije, če dežele potrebujejo mesá. Če je kje tako skrben in marljiv župan kakor v Kranji g. Jugovic in v Smeledniku g. Keršič, je pač velika sreča za celo sosesko, da se na tanko spolnujejo gosposkine in zdravniški ukazi. Naj po vsem tem zdaj povemo, da je c. k. deželna vlada 26. marca oklicala sledeči razglas: „Komisija za kugo je 24. dan t. m. za gotovo postavila, da je v Prašah, mavčičke občine kranjskega okraja, pa tudi v mestu Kranji, povsod v eni hiši, prava goveja kuga, kamor se je zanesla po hrvaških bušah. Da se razširjenju te kuge v okom pride, so se nemudoma vpeljale najostrejše policijske naredbe in vojaki na pomoč vzeli. To se očitno razglašá s to opombo, da se pričakuje od županij pa tudi od vsacega posamnega prebivalca, da pripomorejo c. kr. okrajnim gospodskam, kar koli je mogoče k izvrševanju po postavi od 29. junija 1868. l. predpisanih zaukazov, da se kuga ne razširi dalje po deželi iz gori imenovanih dveh krajev. Pa že zdaj se je bati, da seže dalje po deželi, ker se je 17. dan t. m. 5 buš iz Praš na sejm v Kranj prignalo, ondi pa prodalo neznanemu kupčevalcu z živino, kateri jih je, kakor pravijo, proti Trebižu gnal. — Ne samo postava, temuč tudi lastna korist vsacega, kdor kaj živine ima, zahteva to, da zdaj brž dotičnemu okrajnemu glavarstvu na znanje dá, ako mu zboli katero govedo, ovca ali koza.“ Pozneje 29. marca, ko se je zvedelo, da se je kuga, kakor smo gori povedali, zatosila še dalje, je dodala c. kr. deželna vlada še drug razglas, po katerem naznanja, da so 3 milje na okrog okoli okuženih krajev prepovedani vsi živinski sejmi. Pa naj tudi nobeden goved, ovac ali kóz in pa kož, parkljev ali sploh kaj tacega, kár §. 2. dotične postave prepoveduje, ne skuša gnati, ali peljati na Štajersko, Koroško, Salcburško, Tirolsko, Primorsko, ker so te dežele za čas kuge zaprle svoje meje proti Kranjski.

— (Iz seje kranjskega deželnega odbora) 28. marca poročajo „Nov.“ — Na prošnjo deželnega zbora za denarno pripomoč 30.000 gld. iz državnega zaklada, da se kupi primerno posestvo za napravo kmetijske šole na Dolenjskem, je sl. ministerstvo kmetijstva deželnemu odboru odgovorilo, da ga je volja pripomoči k napravi te šole, ali dežela mora vsakako prevzeti en del kupne cene za omenjeno posestvo, zato naj mu deželni odbor pové, koliko bode dežela donesla. Vsled tega je deželni odbor pred vsem sklenil oklic razglasiti po časnikih, naj mu posestniki na Dolenjskem, ki bi hoteli deželi prodati posestvo za nameravano kmetijsko

šolo, naznanijo kupno ceno dotičnih posestev, da bode potem deželni odbor mogoče, presoditi in ministerstvu povedati, koliko kupne cene bi mogla prevzeti dežela, se ve da po dovoljenji deželnega zbora. — Oficialna služba pri deželni blagajnici se je odala Ferd. Omejeu, ingrosistu pri deželnem računovodstvu, namesti Omejea pa je bil imenovan praktikant Herman Toman za ingrosista pri deželnem računovodstvu. — Deželni zboru došlo sporočilo vodstva učilnice za gluhoneme v Linci za 1. polovico letošnjega leta zopet kaže, da se vsi gluhonemi (mutasti) iz Kranjskega ondi pridno in lahko učé in lepo obnašajo. — Po predlogu deželnega šolskega sveta se v proračun normalnega šolskega zaklada za leto 1874 postavi 150 gld. podpore za šolo v Sori. — Deželno gledališče se je prepustilo dramatičnemu društvu za predstavo slovenskih iger 14., 20., 24. in 27. aprila. — Vsled vloge sedanjega vodje tukajšnjega nemškega gledališča, J. M. Kocky-a, da bi se mu tudi za prihodnje leto prepustilo deželno gledališče pod letošnjimi pogoji in proti temu, da bi smel v nedeljah in praznikih, kadar bode zvečer igralo dramatično društvo, dajati popoldne nemške igre v deželnem gledališču, se je poprašal odbor dramatičnega društva za njegovo mnenje o tej novini, poleg tega pa tudi podporno društvo nemškega gledališča za to, ali dá prihodnje leto podvzetniku tudi tolikošno subvencijo kakor letos.

— (Cena mesa za mesec april v Ljubljani.) Funt najboljše govedine od pitanega vola je po 30 kr., srednje po 26, najslabše po 22 kr., kravje meso in vprežnega vola so one tri vrste po 27, 22 in 19 kr.

— (Štajerska eskomptna banka) je imela 30. marca svoj 8. občni zbor. Poročevalo se je, da je ta zavod letos jako razširil se. Čisti donesek pretečenega leta znaša 409.313 gld. Dividenda na akcijo je 25 gld.

Razne vesti.

* (Konzul utekel.) Dunajski policijski direkciji so iz Madrida naznanili, da je v Parizi akreditirani španski konzul Jose Calvay Teruel na škodo španske vlade več kot 500.000 frankov se polastil in mimo tega pri pariških veliko-trgovcih znatne svote izvabil. Pred štirimi dnevi je iz Pariza ubežal in se baje na Dunaj podal. Ubežni konzul je 33 let star in se pri govorjenji z jezikom spodtika. Španska vlada zahteva, ako ga zasačijo, da ji ga izroče.

Narodno-gospodarske stvari.

— Železnica Knittelfeld-Zaprešič. Ministerijelni predlog o tej železnici se je v poslednji seji državnega zbora posebnemu odseku 9 udov izročil. Po predlogu gre železnica čez Konjice in postranske črte čez Šoštanj in Šmarje niso priložene. Naloga odsekova je, da z ozirom na sklep štajerskega deželnega zbora in na prošnje okrajev in občin stavi pogoj, da se glavna črta samo onim podvzetnikom dovoli, kateri se

zavežejo, ob enem tudi postranski črti zidati. Če odsek tega ne stori, zanemarja interese važnega dela dežele, ter si bode malo hvale zaslužil. Po ministerijelnem predlogu bi smela vlada pri koncesijoniranji te železnice privoliti oproščenja od kolkovine in pristojbine, ter od prihodninskega davka za 25 let. Železnica mora v 4 letih dozidana biti in pri odanji koncesije se mora odločiti, kje se ima zvezati z ogersko-hrvatsko železnico. Po priloženem poročilu ima ta črta namen, zgornjo mursko dolino, oziroma Rudolfovo železnico s štajersko-magjarsko mejo proti Zaprešiču zvezati. Dolgost železnične črte bode do meje 23 milj in je za vsem 23 postaj namenjenih. Kraji, po katerih bode šla, imajo razvito živinorejo, obilo lesa in drv, železne in premogove sklade itd. Iz Hrvatskega se pričakuje privažanje žita in oglja. Vse prav in lepo, samo da bi se ne pozabilo na skalsko, savinsko in šmarsko dolino, ki imajo še večje bogatstvo natornih prirodnostov.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 7. aprila: Šumradovo, 1510 gl., v Loži. **8. aprila:** Juvančičevo, 729 gl. 75 kr. in Hitijevo, 60 gl., v Loži.

Dunajska borska 3. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 " 10	"
1860 drž. posojilo	103 " —	"
Akcije narodne banke	940 " —	"
Kreditne akcije	331 " 75	"
London	108 " 80	"
Napol.	8 " 73 1/2	"
C. k. cekini	— " —	"
Srebro	107 " 60	"

Listnica opravištva. Sl. čitalnici v Riferbergu: List smo Vam ustavili, zaostalo naročnino pa nam blagovolite poslati. — G. O. pri sv. Ivanu (Trst.) List se Vam redno pošilja. Kriva je tržaška pošta. Od naše ekspedicije se vsi listi vsako noč redno odpravljajo. Ako naročnikom ne pridejo o prave času v roke, so temu samo c. k. pošte krive.

Zdravnik za zobe docent dr. Tanzer

iz Gradca

bode od 6. aprila t. l. v **Ljubljani** v „Hôtel Elephant“ v 1. nadstropji, v sobah števil 20 in 21, vsak dan od 8. do 6. ure v zobozdravnem in zobotehničnem stroku ordiniral.

Njegov pomudek je samo na 15 dnej določen.

P. n. zobobolni naj se tedaj blagovolijo podvzati, da se takoj v prvih dnevih oglašé.

(102—1)

Dr. Tanzer.

Razprodaja

zdravil, zelišč, drogenskega blaga

iz premoženja **Martin Golob-ovega** konkurza na velikem trgu v Ljubljani se prične

5. aprila t. l.

po naj **nižji ceni**, ker mora v kratkem prodajalnica biti izpraznena.

(104—1)

Odbor upnikov.

Menjavnica

„Wiener Commissions-Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručne srečke, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnišim prištevati, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti **30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju** uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 Spere. državno srečko po 100 gld. od l. 1860. Glavni dobitek 300.000 gld., z odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.

1 Spere. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:

1 Spere. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitok 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, Spere. drž. srečke l. 1860. Mesečni obroki à 6 gld.

Potem dobitne liste na cele državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.

Potem dobitne liste na pol državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“

vse kakor koli imenovane bankine, menjične in borzne opravila.

Potrajne menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobropkupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez pre-

stanka odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigateg se po vsakem ždrebanji franko zastonj razpošiljajo. (80—9)

Tujci.

2. aprila.

Europa: Proj iz Radoljce.

Pri **Elefantu:** Skraber iz Zatičine. — Marija Tomšič, Böhm iz Gorice. — Rommenj iz Amerike. — Kometi iz Beneškega. — Spendal iz Kranja. — Br. Schweiger iz Gorenjskega. — Watterl — Barmen. — Rusnik iz Trsta. — Lengyel iz Kaniže.

Pri **Maliči:** Pukermeier iz Dunaja. — Glaser iz Siseka. — pl. Meess iz Dunaja. — Berger iz Vojnika. — Sonnenthal z gospo iz Celovca. — Löwy iz Rajhenberga.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Louisenstrasse 45. (255—35)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.